

KATVE-kokous 05.02.2008

Läsnä: Susanna Aakko, HelMet-kirjastot
Lauri Aho, Axiell Kirjastot
Laila Heinemann, Kansalliskirjasto (puheenjohtaja)
Tomas Högväg, Abilita
Nanna Jokinen, Kansalliskirjasto
Esa Kurki, Kansalliskirjasto
Ere Maijala, Kansalliskirjasto
Henrikki Miettinen, LehtiMarket
Esa Peltonen, Axiell Kirjastot
Karo Salminen, Kansalliskirjasto
Olli Tuuteri, BTJ
Miika Vacker, Mikro-Väylä

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen. Sovittiin, että sihteerin sairastumisen vuoksi Kansalliskirjaston väki pitää kokouksesta kollektiivista pöytäkirjaa.

Muihin asioihin lisättiin Kansikuva- ja kuvaustekstilinkit FINMARCissa (571 vs. 856).

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Ilmoitusasiat

3.1. MARC 21 tilanne

Nanna Jokinen esitteli MARC 21 -hankkeen edistymistä. Yksi virstanpylväs on saavutettu viime viikolla, kun bibliografisten tietojen MARC 21-Fin > MARC 21 -konversio julkistettiin kirjastoille, ja miksei myös järjestelmätoimittajille, testausta varten.

Konversiosääntöjen ohessa on kehitetty ja korjattu myös USEMARCON-ohjelmaa ja sen graafista käyttöliittymää.

Sekä ohjelmien uusimmat versiot että konversion testipaketti ovat saatavana osoitteessa <http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/formaatit/konversiot.html>.

Auktoriteetti- ja varastotietojen konversiot Voyager-kirjastoja varten valmistuvat todennäköisesti syksyllä. Vuoden 2008 lopulla käynnistyvät Voyager-kirjastojen tuotantokonversiot ja vuonna 2009 ovat vuorossa FINMARC-kirjastojen mahdolliset pilottiprojektit ja konversiosääntöjen tarkistaminen niitä varten. FINMARC-kirjastojen siirtyminen MARC 21:een tapahtunee laajemmassa mittakaavassa vuonna 2010.

Suoraa konversiota FINMARC > MARC 21 ei tulla Kansalliskirjastossa tekemään, koska on jo olemassa toimiva konversio FINMARCista MARC 21 –Finiin, josta puolestaan voidaan konvertoida MARC 21:een. Olli Tuuteri kertoi, että BTJ:llä on olemassa konversio suoraan FINMARCista MARC 21:een

Kansalliskirjasto järjestää toukokuun 19.-20. päivä kaikille suomalaisille kirjastoille ja järjestelmätoimittajille tarkoitetun maksullisen MARC 21 -koulutuksen. Kouluttajana toimii Sally McCallum (Chief, Network Development and MARC Standards Office, Library of Congress).

3.2. ONIX tilanne

Kansallinen ONIX-keskus on perustettu ja siitä vastaavat yhdessä Kansalliskirjasto ja Kirjavälitys. Alustava työnjako on, että Kansalliskirjasto vastaa formaattikehityksestä ja Kirjavälitys tallennusalustasta.

Tiedotuskampanja julkaisualalle alkaa kevään aikana.

Toinen vaihe käynnistyy syksyllä, jolloin aletaan rakentaa konversiota ONIXin ja MARCin välille. MARC 21 -formaatin kansainvälisyyden etuihin liittyy se, että jonkinlainen valmis pohja on jo varmasti löydettävissä ja saatavissa jostakin päin maailmaa.

LehtiMarket vastaa ONIX-formaatista kausijulkaisuille. Työ on käynnistymässä.

4. Lyhyet standardointikatsaukset

DOI (Digital Object Identifier) -standardin ensimmäinen luonnosversio on lähdössä lausuntokierrokselle. Työskentely on edennyt odotettua paremmin, vaikka alkuvaiheessa kustantajien ja kirjastojen näkemykset olivat hyvin kaukana toisistaan. Kustantajat ovat olleet halukkaita tulemaan vastaan ja tekemään kompromisseja. Mm. jo olemassa olevien tunnusten (esim. ISBN) käyttöä osana DOI-tunnusta suositellaan sen sijaan, että luotaisi samalle teokselle useita eri tunnuksia.

ISNI (International Standard Name Identifier, aiemmin ISPI eli Party Identifier) -standardista on samoin lähdössä lausunnolle ensimmäinen luonnosversio. Tässä on kyse tekijäauktoriteettien tunnistesta. Tämä työ on edennyt vähemmän tyydyttävästi ja luonnoksessa on päädytty esittämään ns. "tyhmää tunnistetta", minkä vuoksi sen rekisteröintiä varten on perustettava keskitetty kansainvälinen keskus. Tämä voi olla käytännössä vaikeaa, ei vähiten eri maiden erilaisten tietosuojalainsäädäntöjen vuoksi. Tekijänoikeusjärjestöt kuitenkin pitävät tätä tunnusta erittäin tärkeänä.

ISCI (International Standard Collection Identifier) -standardin laatimistyö on viimein lähtenyt käyntiin. Kyse on kokoelmien tunnistesta, jota tarvitaan mm. kokoelmakarttahankkeessa. Aloite on ollut Kansalliskirjaston, joka myös vetää työryhmää. Muut jäsenet ovat Britanniasta, Ranskasta, Tanskasta ja Yhdysvalloista. Ryhmä kokoontune ensimmäisen kerran toukokuussa.

ISON teknisen komitean TC46 (Tietohuolto) kansainvälinen kokous on Tukholmassa 19.-23.5. Kokouspaikan läheisen sijainnin vuoksi Suomesta lähtenee tänä vuonna mukaan

useampi edustaja, vaikka äänestää saakin vain yhdellä äänellä per maa. Samassa yhteydessä pitävät monet työryhmät (mm. yllämainittu ISCI) kokouksiaan.

5. Kansainvälinen kirjastojen RFID-standardi

Työryhmä, joka on työstänyt kansainvälistä standardia kirjastojen RFID-tietomalliksi, on nyt saanut valmiiksi ensimmäisen luonnosversion. Ongelmakohdiksi osoittautuivat kenttien koodaustapa (kiinteä/vaihtuvamittainen) sekä taajuusalue. Lopulta päädyttiin kompromissiin niin, että eri koodaustavoille laadittiin omat sovellusprofiilit (standardin osat 2 ja 3) ja taajuuksien määrittely jätettiin kokonaan standardin ulkopuolelle. Itse tietosisällön (standardin osa 1) suhteen työryhmä pääsi yksimielisyyteen.

Standardiluonnos on siis kolmeosainen ja se on lähetetty lausunnon eri tahoille Suomessa, lähinnä järjestelmä- sekä laite- ja tarviketoimittajille. BTJ ilmoitti myös olevansa kiinnostunut – lähetetään lausuntopyyntö heillekin.

Lausuntojen dead line on 20.3.2008.

Sen jälkeen kun standardista on julkistettu seuraava versio, tullaan kokoamaan jälleen kotimainen KATVEN alatyöryhmä, joka laatii sille kansalliset sovellusohjeet.

6. Pitkäaikaissäilytyksen standardeista

Valtionhallinto panostaa jatkossa runsaasti resursseja digitaalisen aineiston pitkäaikaissäilytyksen ratkaisuihin. Karo Salminen Kansalliskirjaston Kirjastoverkkopalvelujen Digitaalisten julkaisujen yksiköstä esitteli lyhyesti asiaan liittyvät keskeiset standardit.

OAIS (Open Archival Information System) on näistä keskeisin. Se on hyvin abstrakti tietomalli, jossa määritellään aiheeseen liittyvät keskeiset käsitteet. Standardi on alun perin laadittu NASAssa, mutta havaittu myöhemmin hyvin käyttökelpoiseksi kaikissa muissakin digitaalista dataa arkistovissa laitoksissa.

Standardin käännytyö on vastikään aloitettu. Johtuen standardin alkuperäisestä laatijasta se ei kuulu varsinaisesti Tietohuoltokomitean mandaatille – toisaalta sen virallinen vastuutaho ei ole ollut kiinnostunut sen suomentamisesta. Pitkällisten neuvottelujen jälkeen päädyttiin kompromissiin, eli Tietohuoltokomitea sai luvan laatia siitä suomenkielisen tiivistelmän ja julkaista sen SFS-standardina. Työn pitäisi valmistua tämän vuoden aikana.

Toinen keskeinen standardi on **PREMIS**. Se on tietohakemisto (Data Dictionary), jossa kuvataan tiedot, joita tarvitaan digitaalisen aineiston pitkäaikaissäilytyksessä. Sen pohjalta on luotu XML-skeema käytäntöä varten. Standardin sovelletaan käytännössä jo Uuden Seelannin kansalliskirjaston pitkäaikaissäilytysprojektissa.

METS (Metadata Encoding & Transmission Standard) puolestaan on konkreettinen XML-skeema, jonka avulla kootaan yhteen arkistosta toiseen liikuteltavan tietopakettien eri tiedot. Se vastaa ikään kuin painetun kirjan sisällysluetteloa.

7. Asiakastietostandardi

Asia jätettiin pöydälle edellisessä kokouksessa.

Puheenjohtaja on tällä välin pyytänyt lisätietoja Sisäasiainministeriöstä. Käydyn sähköpostikeskustelun jälkeen päädyttiin siihen tulokseen, että kentällä on kyselyn jälkeen tapahtunut niin paljon asiaan liittyviä muutoksia, että tässä vaiheessa se kannattaa jäädyttää ja seurata tilanteen kehittymistä.

Järjestelmätoimittajien välillä – nykyisin yhden toimittajan eri järjestelmien välillä – on käytännössä testattu erilaisia tapoja siirtää asiakastietoja järjestelmästä toiseen. Näistä Turun-Kaarinan seudulla ollut kokeilu PallasPro- ja Libra-järjestelmien välillä on sekun toistaiseksi jäädytetty. Sen sijaan Kokkolan seudulla testattu ratkaisu on osoittautunut toimivaksi. Se perustuu etälainausmalliin, eli paikannettuaan aineiston toisesta järjestelmästä asiakas antaa luvan omien asiakastietojensa siirtoon kotikirjastonsa järjestelmästä toiseen järjestelmään ja voi sen jälkeen käyttää aineistoja sitä kautta. Tämä ratkaisu ratkaisee samalla tietosuojaongelman – Tietosuojavaltuutetun kantahan on ollut, että asiakastietojen siirtäminen järjestelmästä toiseen vaatii aina henkilökohtaisen luvan jokaiselta asiakkaalta.

Abilita toivoi avoimuutta ja yhteistyötä, jotta ratkaisut olisivat käytettävissä myös muiden kuin Axiellin järjestelmien välisiin siirtoihin.

Todettiin, että virallisen standardoinnin sijasta asiakastietojen siirto-ongelman ratkaisemiseen voi riittää Suomen kokoisessa maassa järjestelmäkehittäjien vapaaehtoinen yhteistyökin. Yhteensopivuusongelmat ulkomaisten toimittajien järjestelmien kanssa eivät puolestaan ratkea kansallisen standardoinnin avulla, vaan siihen tarvitaan pitkälinen kansainvälinen prosessi.

8. Kansallinen yhteisluettelo

Käsite *kansallinen yhteisluettelo* syntyi "sivutuotteena" Kansalliskirjaston tietohallintostrategiaa pohtineessa työryhmässä. Se on kuitenkin tuottanut kentällä mitä villoimpiä huhuja, osittain siksi että se on yhdistetty ja/tai sekoitettu käynnissä olevaan Aleph -järjestelmän pilotointiin. Esa Kurki selvitti, mistä oikein on kyse.

Kansallinen yhteisluettelo on visio yhdestä yhteisestä bibliografisesta tietokannasta, jossa voisivat olla kaikkien kirjastosektorien aineistot. Yleisten kirjastojen puolellahan tällaista on visioitu jo pitempään ja korkeakoulupuolellakin ammattikorkeiden kirjastot ovat olleet kiinnostuneita tulemaan mukaan yliopistokirjastojen yhteisluettelo LINDAan. Myös erikoiskirjastoja on tullut mukaan LINDAan yhä enemmän ERKKI-tietokannan kautta. "Poliittista tahtoa" on siis olemassa jo kaikilla sektoreilla.

LINDAn kohdalla laajentumisen jarruna on kuitenkin ollut Voyager -järjestelmä, jonka yhteisluettelo-ominaisuudet ovat hyvin puutteelliset. Aleph -pilotti oli alun perin tarkoitettu vain nykyisen LINDAn teknisten ongelmien ratkaisuun. Jos pilotti onnistuu, se kuitenkin poistaa samalla näitä vanhoja laajentamisen esteitä ja neuvottelut ammattikorkeakoulujen konsortion kanssa aloitettaneen siinä tapauksessa uudelleen.

Paikallinen lainaustoiminta voidaan yhteisluetteloratkaisussa toteuttaa kahdella tavalla:

- a) myös lainaustoiminnot voidaan hoitaa samassa järjestelmässä, jossa kaikilla kirjastoilla kuitenkin on oma "näkömängsä", tai
- b) kirjastot hoitavat paikalliset palvelut omalla kirjastojärjestelmällään, joka hakee yhteisluettelosta vain bibliografiset tiedot.

Esimerkiksi Islannissa on käytössä malli a) – mikä tietenkin on helpompi toteuttaa maassa, jossa on kaikkiaan vain 300 000 asukasta. Siellä maan kaikki kirjastot pienistä koulukirjastoista yliopistokirjastoihin toimivat samassa järjestelmässä (joka on Aleph). Ruotsissa on juuri kartoitettu kaikkia vaihtoehtoja kansallisen LIBRIS-yhteisluettelon tiimoilta. LIBRIS-järjestelmäänhan kuuluu jo ennestään kirjastoja kaikilta sektoreilta, vaikkakaan eivät kattavasti kaikki Ruotsin kirjastot.

Ruotsalainen LIBRIS-järjestelmän arkkitehtuuriselvitys löytyy osoitteesta http://www.kb.se/Dokument/Bibliotek/utredn_rapporter/2006/syst_ark_2000.pdf. Lisa Petersenin yhteenveto selvityksestä ja LIBRIS-toimiston johtopäätökset sen pohjalta ovat PP-esityksessä, joka löytyy SVUC-ryhmän kokousasiakirjoista osoitteesta http://www.nationallibrary.fi/libraries/svuc/for_partners/meetings.html.

Oli ratkaisu sitten mikä tahansa, se ei kuitenkaan tapahdu tänä tai ensi vuonna. Puhutaan ainakin kymmenen vuoden aikajänteestä ja varmasti vaiheittaisesta prosessista, jonka kuluessa halukkaat kirjastot lähtevät mukaan – tai sitten eivät. Valittava järjestelmä voi olla joku muukin kuin nyt pilotoitu Aleph, eikä mikään sulje pois myöskään kahta rinnakkaista järjestelmää tai sitä, että osa kirjastoista jatkaa nykyiseen tapaan tulevaisuudessakin. Tekninen kehityskin saattaa kymmenessä vuodessa ajaa kaikkien nykyisten skenaarioiden ohi. Kansalliskirjaston tarkoituksena on ollut nimenomaan herättää keskustelua aiheesta.

Kokouksessa keskusteltiin vilkkaasti hajautettujen ja keskitettyjen mallien hyödyistä ja haitoista. Yhteisesti todettiin, että lähtökohtana on kuitenkin aina oltava asiakas. Myös toimivat standardirajapinnat ovat olennainen edellytys eri järjestelmien yhteispelille, oli se millä tasolla tahansa.

9. Järjestelmäkatsaukset

BTJ

BTJ-Kirjastopalvelussa on viime aikoina panostettu ALEKSI-tietokannan uudistamiseen. Uusi versio toteutetaan ATP Origo -järjestelmällä.

Fennica-yhteistyö on jatkunut edelleen.

Luettelointitavoitteet on ylitetty ja vastikään tehdyn asiakaskyselyn tulokset ovat olleet mairittelevia.

Abilita

Haasteellisinta viime aikoina ovat olleet kuntien ja niiden kirjastotietokantojen yhdistämiset.

SRU-palvelin saatiin toimintaan viime syksynä.

Itsepalvelulainaus aloitettiin Pietarsaareissa edellisellä viikolla.

Käytössä ovat Dublin Core, MarcXchange ja FINMARC. Siirtyminen MARC 21:een aikaisintaan 2009-2010.

Axiell

ATP ja Axiell yhdistyivät viime vuoden lopulla. Uuden yrityksen nimeksi tuli Ab Axiell Kirjastot Oy ja toimitusjohtajaksi valittiin ATP:n Janne Rouhiainen. Yrityksen kotipaikka on Suomessa, mutta se toimii myös Ruotsissa ja Tanskassa. Henkilökuntaa on yli 40. Painopiste on tuotekehityksessä. Kaikki vanhan emoyhtiö Axiellin Microsoft-pohjaiset tuotteet on keskitetty Suomeen.

Yhdistymisen jälkeen Axiell ylläpitää kaikkiaan viittä kirjastojärjestelmää, jotka ovat

- Origo
- PallasPro
- Libra
- BOOK-IT
- DDE Libra

Kaikkien näiden ylläpitoa ja kehittämistä jatketaan, mutta niin että kaikki uudet toiminnot tulevat niistä jokaiseen. Lisäksi niille on kehitteillä yhteinen käyttöliittymä ARENA, jossa on Kirjasto 2.0 -piirteitä. Ensimmäinen versio siitä julkaistaan keväällä.

Lisäksi on tulossa PallasPro Extra, joka on täysin selainpohjainen kevyt kirjastojärjestelmä. Sen voi helposti ottaa käyttöön missä vain, vaikkapa sylimikrolla, ilman sen suurempia asennuksia.

HelMet-kirjastoille tuotettu ATP Origo –pohjainen hankintajärjestelmä on saatu tuotantoon, mutta sitä täydennetään vielä kevään kuluessa.

Millenium/Helmet-kirjastot

Uusi webbikäyttöliittymä on vastikään julkaistu. Ulkoasua on uudistettu ja lisätty "kaupallisia" toimintoja, kuten arvostelutähdet ja "ostoskori" varauksia varten. Korin avulla on myös mahdollista tehdä useita varauksia kerralla.

Eräpäivämuistutukset tekstiviestillä ovat tulossa, samoin RSS-syötteet. Monihakuominaisuus on myös tulossa, MetaFindin sijasta se toteutetaan uudella ResearchProlla.

Järjestelmä tarjoaa optioita muihinkin uusiin toiminnallisuuksiin, mutta niiden käyttöönottoa ei toistaiseksi harkita.

Mikro-Väylä

Uusia RFID-hankkeita tulee nyt kiihtyvään tahtiin.

Lahden kaupunginkirjasto siirtyy kevään aikana kertaheitolla suoraan RFID-tekniikkaan ja kokonaan pois elektromagneettisten tunnistajien käytöstä. Heidän mukaansa se tulee lopulta halvemmaksi kuin kahden järjestelmän rinnakkaiskäyttö. Tämä vaikuttaa olevan uusi trendi.

Muita uusia RFID-kirjastoja ovat Pälkäne, Piikkiö, Hirvikoski ja Oulun ammattikorkeakoulun yksi yksikkö.

Käyttöön on otettu DataModel -ohjelmisto, josta on mahdollista valita, minkä maan standardia sovelletaan – myös tanskalais-suomalainen malli löytyy ja sitä tietenkin käytetään.

Tällä hetkellä tietoja ei lukita pakolliseen kenttään, mutta näin voidaan tehdä, jos se käytännössä osoittautuu tarpeelliseksi.

Mikro-Väylän toimittamat ratkaisut ovat järjestelmäriippumattomia, eli yhdistettävissä mihin tahansa kirjastojärjestelmään.

Erialaisten tunnisteiden kestävyydestä on juuri julkistettu laaja tutkimus, joka löytyy 3M:n sivuilta. Myös Mikro-Väylän sivuilta on linkki sinne.

Eri taajuusalueiden käyttöä on tutkittu ja toistaiseksi HF vaikuttaa edelleen paremmalta kuin UHF, koska se on paremmin standardoitu. UHF:ssä on erinäisiä rajoituksia ja sen pitempi lukuetaisyys on osoittautunut myös haitaksi – se saattaa lukea myös lähietäisyydellä olevaa asiaankuulumatonta materiaalia.

Tarrojen hintataso laskee edelleen.

LehtiMarket

Lehtipuolen ONIX-formaattia aletaan työstää lähiaikoina. Rahoitusta hankkeelle haetaan Tekesiltä.

Lehtikustantajia on yritetty aktivoida, jotta ne itse välittäisivät asiakkaille tärkeitä tietoja (esim. ilmestymisaikataulut) LehtiMarketin järjestelmään.

Helmikuussa julkistetaan kaikille avoin uutissivusto, jolla toimivat myös RSS-syötteet.

MetaLib/SFX

MetaLib -ohjelmistosta on otettu käyttöön versio 4.1, jossa on pieniä parannuksia edelliseen.

Nellissä on julkaistu Mandis, joka korvaa maakuntakirjastojen MANDA-yhteisluettelon. Se on toteutettu virtuaalisena, eli haku tapahtuu reaaliaikaisesti kaikista maakuntakirjastoista. Mandis toimii kaukopalvelun ja poimintaluetteloinnin työkaluna. Sitä voidaan käyttää suoraan Nellin kautta, Z39.50:llä tai SRU:lla.

Nellissä on ylitetty miljoonan haun raja kuukaudessa, lokakuussa 2007 oli 1,3 miljoonaa hakua.

Nellin integrointi oppimisympäristöihin etenee edelleen.

RSS-syötteet on otettu käyttöön.

SFXään on saatu uusi toiminnallisuus, joka mahdollistaa lehtien väliset viittaukset, esim. muuttuneeseen nimeen.

Uuden sukupolven käyttöliittymät ovat kiinnostuksen pääkohteena.

Yhteistyötä on tehty viime aikoina esim. Abilitan ja Pohjanportin kanssa.

Kentän rakennemuutokset ovat työllistäneet myös Nellissä. Ongelmallisimpia ovat allianssit, jossa kirjastoilla on yhteinen tekninen järjestelmä, mutta kuitenkin eri talous ja politiikka elektronisten aineistojen hankinnassa.

DSpace

ENCompass -järjestelmästä on luovuttu lopullisesti ja käytössä on tällä hetkellä vain DSpace. DigiToolin osalta ei lopullista päätöstä ole vielä tehty.

Shibbolethia ollaan ottamassa käyttöön myös DSpacen yhteydessä.

Aleph

LINDAn Aleph-pilotissa on testattu tuplakontrollia. Ensimmäisen kierroksen tulos oli kohtuullinen, mutta ei vielä tyydyttävä. Algoritmeja on muutettu ja toisen testauskierroksen dead line on 8.2. Vielä ei ole selvää tarvitaanko kolmaskin kierros.

Ongelmallisimmiksi ovat osoittautuneet moniosaiset teokset, jotka yhdistyvät väärin pääosin siksi, että MARC 21-Finin kenttää 248 ei voida käyttää tuplakontrollissa hyväksi. Tästä syystä LINDAn siirtyminen Alephiin voisi olla järkevää toteuttaa vasta formaatinvaihdon jälkeen, mutta muitakin vaihtoehtoja on mietinnässä.

Tällä hetkellä tietueet on yhdistetty vain virtuaalisesti. Fyysinen yhdistäminen tehdään vasta viimeisessä vaiheessa.

Vuoden alussa on saatu koulutusta järjestelmän käytössä.

Virallinen päätös järjestelmän mahdollisesta hankkimisesta tehtänee kevään aikana ja vasta sen jälkeen suunnitellaan käytännön toteutuksen aikataulu.

Voyager

Voyagerissa ei ole tapahtunut mitään olennaista. Versio 7 ei ole vielä tullut testattavaksi, mistä johtuen siihen ei voitane siirtyä vielä ensi kesänä, kuten alun perin oli tarkoitus. Saattaa olla, että version 7 käyttöönotto jää kokonaan tekemättä.

WebVoyage-webbiliittymät on siirretty pois edustakoneilta, jotka alkavat jo olla vanhentuneita. Niiden käyttämistä Alteon-kytkimistäkin toinen on jo rikkoutunut. Pääkoneen suurempi kapasiteetti kestää nyt käytön suoraan palvelimelta, mistä syystä edustakoneista on päätetty luopua kokonaan.

10. Kansikuva- ja kuvaustekstilinkit FINMARCissa (571 vs. 856)

Ylimääräisenä asiana otettiin esille teoksen kansikuva- ja kuvaustekstilinkit, joiden merkitsemiseen kotimaisen kirjastokentän eri toimijat ovat käyttäneet erilaisia merkintätapoja.

BTJ on perinteisesti käyttänyt kansikuva- ja kuvaustekstilinkejä varten kirjastokohtaista huomautuskenttää 571. Kirjavälitys puolestaan käytti samaan tarkoitukseen aluksi vain kenttää 856, mutta on sittemmin alkanut merkitä tiedot myös kenttään 571. Merkintätapojen erilaisuus herätti huomiota mm. Nelli-portaalin käyttäjien keskuudessa, kun joskus tiedot näkyivät ja joskus eivät ja osittain sopimattomilla ”etuteksteillä”.

Yleisten kirjastojen puolelta oli esitetty toive, että Kansalliskirjasto ottaisi kantaa siihen, mikä on oikea merkintätapa kansikuva- ja kuvaustekstilinkeille. FINMARC-formaatin kenttä 856 soveltuu ainoastaan kuvailun kohteen sijainnin ilmoittamiseen, koska siinä ei ole käytössä toisen indikaattorin arvoja, joilla voisi ilmoittaa että kyse on *kuvailun kohteeseen liittyvän* informaation sijainnista. Sikäli kirjastokohtainen huomautuskenttä 571 on oikeampi paikka kansikuva- ja kuvaustekstilinkeille.

On huolehdittava, että Nelliin menevissä tietueissa myös FINMARCin kenttä 571 konvertoituu ja näkyy siten portaalissa sopivalla ”etutekstillä” varustettuna. Nelli käsittelee tietueita MARC 21 -formaattissa, jolloin 571-kentän tiedot voitaisiin konvertoida 856-kenttään, kun siinä käytetään toisen indikaattorin arvoa 2. Kirjastokohtaisia huomautuskenttiä ei Nellissä normaalisti näytetä, koska niiden sisältö ja käyttötarkoitus vaihtelee.

11. Seuraava kokous

Seuraava kokous päätettiin pitää 16.9.2008 klo 13.00.